

БИЛТЕН

ПОЉОПРИВРЕДНЕ СТРУЧНЕ СЛУЖБЕ "ПИРОТ"

Билтен уређује Љубиша Ђорђевић, дип.инг. тел/факс: 321-711, 321-843, 333-120, E-mail: piza@nadlanu.com
Број 85, Година IX, Мај 2010.године

Заштита воћа у мају

Ortus, Nissorun, Omite, Flumite, Neoron и др.

Шљиву треба третирати после прецветавања у интервалима на 10-15 дана у циљу сузбијања проузроковача пламењаче шљиве и шупљикавости лишћа. Од препарата могу се применити неки од следећих: Chorus, Signum, Polyram, Akord, Antracol, Ditan, Mankogal, и др. Осим фунгицида треба додати и неки од препарата за сузбијање шљивиног смотавца, биљних ваши, као што су Confidor, Mospilan, Actara, Volley, Calypso, Tonus, Regent, и др. За сузбијање гриња акарициди:

Вишњу обавезно треба једном прскати против Цоцомицес хиемалис - лисне пегавости. За то могу да се користе Dakoflo, Polyram, Akord, Melpreks, Octave, Mankogal, Ditan, а од инсектицида могу да се користе Perfektion, Talstar, Calypso, Actara, Mospilan и др. за сузбијање лисних ваши. Код вишње је у мају потребно обавити једно третирање, али ако буде кишовито, онда због појаве лисне пегавости потребно је и друго прскање.

Бресква је у мају месецу у фази формираних плодова и потребно је обавити једно третирање. Потребно је третирати против бресквиног мољца и бресквиног смотавца, а наставља се и са сузбијањем пепелнице и проузроковача шупљикавости листа. За сузбијање бресквиног мољца могу се користити Basudin, Ultracid или Gusation, а за сузбијање пепелнице један од фунгицида који се користе и код пепелнице јабуке Sistan, Anvil, Toraz, итд. За сузбијање проузроковача шупљикавости листа треба да се користе Ditan или Venturin.

Јабука је у мају у фази формираних плодова тако да треба вршити заштиту од болести и штеточина како на листовима, тако и на плодовима. Јабуку треба штитити од чађаве краставости (*Venturia inaequalis*) и пепелнице (*Podosphaera leucotricha*). У мају је потребно обавити два до три третирања у интервалима од 10 до 12 дана у зависности од временских услова. Ако је кишовито онда су интервали краћи, а ако наступи сушан период тада треба повећати размак између два третирања на 14 до 15 дана. Од препарата се могу користити: Score, Punch, Sistan или Toraz и њима треба додати Dithane или Venturin. У мају на јабуци треба извршити сузбијање јабукиног смотавца (*Carposarsa pomonella*). Ово прскање је врло важно јер ако се оно добро и на време обави, онда је заштита од напада друге генерације следећих месеци много лакша. У мају треба контролисати засаде јабуке на присуство црвене воћне гриње (*Panonicus ulmi*). Треба третирати једним од акарицида као што су Vertimes, Omite или Mitac.

САДРЖАЈ:

Страна 1

Аутор: Панајотовић Зоран, дипл.инг.

Заштита воћа у мају

Страна 2

Аутор: Видановић Срђан, дипл.инг.

Без плодореда нема рода

Страна 4

Аутор: Ђорђевић Љубиша, дипл.инг.

Припрема бордовске чорбе

Аутор: Николић Зоран, дипл.инг.

Табела за одређивање телесне масе телади и јунади на основу обима грудног коша

Јагоду треба прскати против проузроковача љубичасте лисне пегавости јагоде (*Mycosphaerella fragariae*), с тим што овде треба додати и неки од препарата за сузбијање сиве трулежи (*Botrytis cinerea*). Ово третирање треба извршити неким од хемијских средстава против љубичасте лисне пегавости: Mankogal, Venturin, Antracol, Akord, Dakoflo, Folicur, Polygam, Ditan, Ridomil, Curzate, Equation, и др с тим што овде треба додати и неки од препарата за сузбијање сиве трулежи (*Botrytis cinerea*): Teldor, Signum, Ronilan, Switch, Dional, итд. Приликом примене инсектицида водити рачуна да то буду препарати са што краћом каренцом.

Заштита **винове лозе** почиње тек у мају са величином ластара од 10-15 цм и то је време кад је неопходно обавити прво третирање за сузбијање пепелнице. Од хемијских средстава могу се применити: Anvil, Tilt, Bajleton, Rubigan, Quadris, Cabrio top, Topas, Stroby, Trifmine, Folicur, и др. Од контактних препарата за сузбијање пепелнице могу се применити неки од следећих: Kosan, Kolosul, Kvašljivi sumpor i др. У следећем третирању које ће се обавити крајем месеца треба обавезно третирати и против пламењаче. Крајем маја винова лоза је у фенофази пред цветање и у фази цветања, а то су фазе када је лоза врло осетљива на пламењачу. Због тога је крајем маја обавезно једно третирање против пламењаче. Од фунгицида могу да се користе Mikal, Ridomil, Akrobat, Equation и други које треба додати претходно наведеним фунгицидима при другом третирању за сузбијање пламењаче. Quadris и Cabrio top делују и на пепелницу и пламењачу.

Без плодореда нема рода

Подбацио, а биљке су оболеле. Разлог може бити узгој у монокултури, односно непоштовање плодореда.

Смена врста у башти, односно плодород, омогућује правилно и рационално ђубрење стајњаком, чува плодност земљишта, спречава појаву болести и штеточина. Насупрот томе, ако се једна врста више година гаји у монокултури, нарушава се структура и плодност тла, повећава опасност од корова, болести, штеточина и токсина које лучи корен. Поврће иначе различито реагује на монокултуру:

Осетљивост

Врло мала	Средња	Висока
Празилук	Парадајз	Першун
Целер	Карфиол	Цвекла
Салата	Купус	Паприка
	Мрква	
	Краставац	
	Црни лук	
	Грашак	

Плодород се планира на основу захтева појединих врста поврћа према обради земљишта, предусеву и ђубрењу стајњаком. У том погледу, биљке се деле у три групе. Прву чине оне које се обилно ђубре стајњаком (врезасте врсте, купусњаче, парадајз, паприка, плави патлиџан, целер, празилук и бели лук). Другој групи припада поврће које захтева мање стајњака и често се гаји друге године након његовог уношења. То су коренасте врсте, црни лук, салата, спанаћ, ротква и ротквица. Грашак, боранија, пасуљ и боб обогаћују тло азотом и налазе се у трећој групи.

У трополном плодороду прво поље увек заузимају врсте из прве групе. На другом пољу су биљке из друге, а на трећем врсте из треће групе. Поједине врсте поврћа се успешно узгајају после великог броја биљака (нарочито грашак), док је за неке ограничен избор предусева.

Месечни Билтен Пољопривредне стручне службе Пирот

Предусев

Врста	Добар	Задовољавајући	Лош
Парадајз, Паприка	Вишегодишње траве, озима пшеница, грашак, лук	Купус, мрква	Парадајз, паприка, плави патлиџан, спанаћ, кромпир, краставац
Грашак	Пшеница, црни лук, краставац, купус мрква, парадајз	Бостан, кромпир	Вишегодишње траве, боранија, грашак
Црни лук	Вишегодишње траве, озима пшеница, грашак	Купус, мрква	Црни и бели лук, празилук, ротква
Мрква, першун, целер	Озима пшеница, врежасте врсте, грашак	Парадајз, паприка, купус	Мрква, першун, целер паштрнак
Врежасте врсте	Вишегодишње траве, легуминозе	Купусњаче	Врежасте врсте, парадајз, паприка
Купусњаче	Вишегодишње траве, легуминозе	Парадајз, паприка	Краставац, тикве, купусњаче

У току једне вегетационе сезоне или године, на истом земљишту узастопно, а понекад и истовремено, гаји се више биљака. Значи после убирања једне, сеје се или сади друга. То је могуће због различите дужине вегетације, захтева за топлотом и отпорности на ниске температуре. У овом плодореду постоје предусев (најчешће рани пролећни или озими), главни (има најдужу вегетацију) и накнадни усев (гаји се после главног).

Заједнички узгој две или више врста посебно је популаран у био- башти. Могу се гајити у редовима који су један до другог, наизменично у истом, цик-цак у два реда. Биљке треба да су различите висине и бујности, али сличних захтева према топлоти, води, светлости и хранивима. Основ за успешно гајење је њихова међусобна трпељивост-алелопатија.

Могу се гајити заједно :

Бели лук	Парадајз, цвекла, мрква, пасуљ
Блитва	Ротква, ротквица, мрква, боранија
Целер	Парадајз, пасуљ, спанаћ, салата, краставац, боранија
Црни лук	Келераба, бели лук, краставац, боранија
Грашак	Ротква, ротквица, салата, купусњача, мрква, коморач
Краставац	Црни лук, ниска боранија, пасуљ, целер, цвекла, салата, купусњаче, коморач
Кромпир	Спанаћ, келераба, боранија
Мрква	Црни лук, цикорија, парадајз, ротква, ротквица, блитва, бели лук, грашак
Ниска боранија	Парадајз, целер, цвекла, ротква, блитва, салата, кромпир, краставац, ротквица
Парадајз	Цикорија, спанаћ, целер, ротква, ротквица, салата, купусњаче, мрква, пасуљ

Неопходно је знати и да ли поједине врсте поврћа добро или лоше успевају једна поред друге. На пример, паприка непосредно уз ред парадајза имаће слабији пораст него удаљене биљке. Али негативан ефекат умањује се размаком између леја.

Не треба их гајити заједно:

Висока боранија, пасуљ	Црни лук, бели лук, грашак, коморач, влашац
Грашак	Парадајз, пасуљ, бели лук, празилук, кромпир, влашац
Краставац	Ротква, ротквица
Кромпир	Парадајз, целер, цвекла, грашак
Бели лук	Ниска или висока боранија, пасуљ, грашак
Празилук	Пасуљ, цвекла, грашак, боранија
Першун	Салата, целер
Цвекла	Празилук, кромпир, влашац
Целер	Кромпир, мрква, першун
Црни лук	Боранија, пасуљ
Ниски пасуљ	Црни лук, влашац, бели лук, грашак, коморач
Парадајз	Кромпир, коморач, грашак

Припрема бордовске чорбе

Начин припреме бордовске чорбе: бордовска чорба се добија мешањем плавог камена и креча (може бити гашени, живи или у праху). Чорбу треба по пропису припремати, иначе ће бити слабијег деловања на болести или изазвати палеж (фитотоксичност).

За 100 литара 1%-тне бордовске чорбе потребно је 1 кг плавог камена који може бити млевен или у кристалу и 1,2 - 1,3 кг квалитетног гашеног креча, односно 0,4 кг негашеног креча (који се мора претходно угасити) или 0,55 кг хидратизованог креча (у праху).

Чорба се припрема на следећи начин:

У бачву од 50 литара (дрвена или пластична, не метална јер кородира) стави се у ретку крпу 1 кг плавог камена (најбоље у облику кристала јер је најчистији) на штап тако да крпа виси у 50 литара воде. То се стави навече. До сутра је плави камен отопљен а у крпи заостала нечистоћа. Ако плави камен бацимо на дно он неће бити добро отопљен, а и нечистоћа ће остати. Други дан ставимо у други суд запремине 100 литара, других 50 литара воде и у њој кроз густо сито размутимо 1,2 кг квалитетно гашеног креча. То морамо размутити кроз сито да нечистоћа остане на сити. Тако добијамо кречно млеко. Сада оних 50 литара воде у којој је отопљен плави камен сипамо у кречно млеко (не обрнуто) уз непрестано мешање.

На тај начин добијамо бордовску чорбу која је модре боје. Потребно је постићи неутралну реакцију бордовске чорбе. Додамо ли креча премало, бордовска чорба ће бити киселе реакције која може изазвати палеж. Међутим, много је чешће да се додаје превише креча (таква се чорба бели односно види на лишћу). Тада је чорба алкалне реакције и њено фунгицидно деловање на споре гљиве, узрочнике болести је слабије.

Овде је изнесен пример како се припрема 100 литара 1%-тне чорбе, а из тога се лако израчуна како се припремају друге концентрације или већа количина чорбе.

У начелу бордовску чорбу најбоље је припремати онај дан када ће се прскати, тј. одмах је употребити. Иначе, она се поступно таложи и "квари". *Уколико се догоди да је чорба припремљена, а наступи киша па не можемо прскати, тада се на 100 литара чорбе дода 100 грама шећера или 1 литар млека, па се чорба "држи" и до 14 дана, само је пре употребе треба промешати.*

Што капљице бордовске чорбе финије покривају листове (лозе) заштита је боља и сигурнија. Треба настојати да на лишћу не буде превелика количина чорбе јер се она слива и задржава на ободу листова где може изазвати палеж (фитотоксичност). Бордовску чорбу не користити за третирање воћака осим за зимско прскање ("плаво прскање"), поготову брескве.

Табела за одређивање телесне масе телади и јунади на основу обима грудног коша

Обим грудног коша (цм)	тежина (кг)	Обим грудног коша (цм)	тежина (кг)
65	35	140	235
70	40	145	248
75	45	150	272
80	50	155	303
85	59	160	330
90	69	165	364
95	79	170	400
100	89	175	432
105	104	180	475
110	119	185	512
115	135	190	560
120	150	195	608
125	170	200	679
130	190	205	702
135	210	210	750

Обим грудног коша најбоље је мерити пантљиком за мерење животиња (може и кројачка). Мери се одмах иза предњих ногу.

<http://www.psss.rs/download.php?list.17>